

ÅRSPLAN
FOR
LYNGHEIA BARNEHAGE
AVD. LYGVEIEN
2022 / 2023

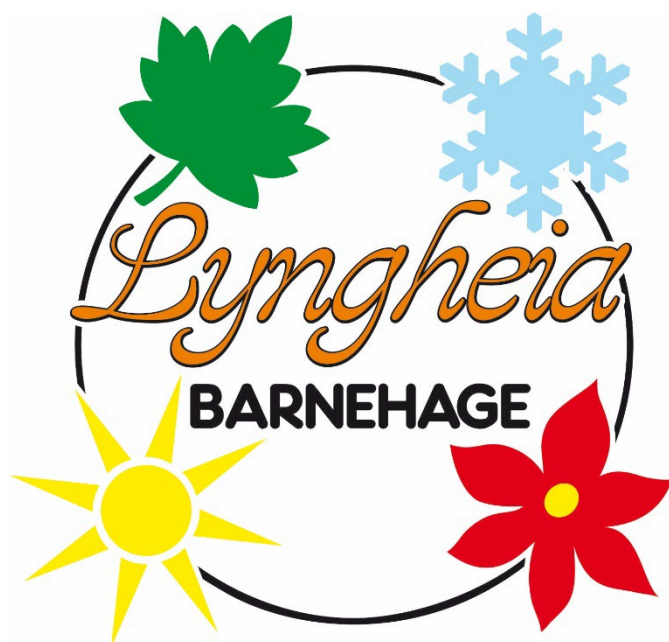

1. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskaper av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Lynghelia Barnehages årsplan er vårt arbeidsdokument og brukes til planlegging av barnehagens pedagogiske virksomhet.

ÅRSOVERSIKT FOR AVD. LYNGVEIEN

Barnehageåret 2022 / 2023

INNHOOLD:

1. Barnehagens formål og innhold
2. Barnehagens verdigrunnlag
3. Bærekraftig oppvekst
4. Personalpresentasjon (fast pers, vikarer, studenter etc)
  - 4.1 Kidplan
5. Tilvenning i barnehagen
6. Barnegruppa
  - 6.1 Samarbeid med skoler
7. Dagsrytmen
8. Fast ukeplan
9. Rammeplanens 7 fagområder
10. Årshjulet
11. Hovedmål
  - 11.1 Omsorg, lek, danning og læring.
  - 11.2 Hverdagsaktiviteter
  - 11.3 Språk og språkstimulering
12. Psykososialt barnehagemiljø
13. Forebygge overgrep
14. Barns medvirkning i barnehagen
15. Foreldremedvirkning
16. Tema
17. Planlegging og evaluering av periodeplaner og årsplanen
18. Anbefalte kriterier for helsefremmende barnehager

2. LYGHEIA BARNEHAGES VERDIGRUNNLAG (pr. 07.02.17)

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid.

Disse verdiene danner grunnlag for vårt pedagogiske arbeid i barnehagen:

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre, naturen og miljøet. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold.

Barn og barndom

Barndommen er en livsfase med egenverdi. Vi voksne må se barna **her og nå** og ikke bare fokusere på å forberede dem mot skolestart.

Barn utvikler seg ulikt og har krav på å få tilrettelagt hverdagen etter alder, modning og interesser. Leken skal være i fokus. Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha «**til barnets beste**» som grunnleggende hensyn.

Lek

Leken har **egenverdi** for barna, og de voksne har som oppgave å **legge til rette for god og inkluderende lek**, der barnas fantasi, kreativitet og spontanitet ivaretas. Det utfordrer voksne til å leve ut sin egen spontanitet, være åpen for, og til stede i barnas lek, filosofere med, og ta ting på sparket i lag med barna.

Sosial kompetanse – forebygg mobbing

Mennesket er født sosialt. Alle må delta i et sosialt fellesskap for å utvikle **sosial kompetanse og livsglede**. Barna skal lære gode sosiale spilleregler og oppleve å ha venner i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Omsorg og danning

Trygghet og gode relasjoner er avgjørende for barnas positive utvikling. Stabilitet, anerkjennelse, respekt, glede, humor, tull og tøys verdsettes derfor høyt blant barn og voksne.

Medbestemmelse / demokrati, gjensidig respekt, likestilling og likeverd

Barn har **rett på å bli hørt** og skal sikres medbestemmelse gjennom at vi tar barnet med på avgjørelser som angår dem. Barn og voksne skal vise gjensidig respekt og barn skal oppleve likeverd, anerkjennelse og mestring. Ansatte skal ha fokus på det positive i hvert enkelt barn slik at føler seg verdifulle og utvikler en god selvfølelse og et godt selvbilde.

Etiske grunnverdier

Våre etiske grunnverdier er forankret i kristendommen.

Det kristne budskapet formidles i forbindelse med høytider. Det er hjemmets oppgave å lære barn om tro. I barnehagen tas tema opp når barna selv har spørsmål, og vi voksne skal filosofere med og være ærlig når vi svarer. Kanskje har vi ikke svar....

Sosial, etnisk, kulturell bakgrunn og mangfold

Barnehagen skal ta hensyn til barnas sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn. Vi skal møte alle barn med positiv nysgjerrighet overfor menneskers og kulturers likheter og ulikheter. Vi skal gi barna kunnskap og respekt om andre kulturer og religioner, og vi skal være med på å forebygge mobbing og fremmedfrykt.

Samarbeid For å sikre barns behov best mulig, må vi ha et **gjensidig samarbeid** mellom barnehage og foreldre / foresatte. Personalet vil imøtekomme behov så langt det lar seg gjøre. **Foreldrene har ansvaret for oppdragelse av sine barn**. Barnehagen skal være med på støtte og veilede foreldrene.

3. PROFIL: BÆREKRAFTIG OPPVEKST

I Lyngheia Barnehage skal barna lære å ta vare på seg selv, hverandre, naturen og miljøet.

(barnehagenloven § . formål, 2. ledd)

I Lyngheia Barnehage skal:	Med det mener vi:	På denne måten lærer vi barna det:
Barna skal lære å ta vare på seg selv	- Lære barna i å bli selvstendige individ. - Gi barna gode mestringsopplevelser. - Gi barna god selvfølelse og selvrespekt.	- Lære barna å mestre hverdags situasjoner / rutiner. - Voksne skal være aktive lyttere. - La barnet få «være seg selv». - Veilede, rose og støtte barnet. - Sette grenser. - Ha god kommunikasjon med hjemmet.
Barna lære å ta vare på hverandre	- Lære barna empati og omsorg for andre. - Lære barna respekt og toleranse for andre mennesker. - Lære barna å være inkluderende med andre mennesker.	- Voksne skal være gode forbilder. - Være deltagende voksne. - Observere hverdagen. - Veilede og støtte barnet. - Oppfordre til å hjelpe / motta hjelp. - Rose barnet for positiv adferd. - Lære barna gode sosiale «spilleregler».
Barna lære å ta vare på naturen	- Lære barna å holde naturen ren. - Ha respekt for naturen og miljøet. - Gi barna gode naturopplevelser.	- Voksne skal være gode forbilder. - Voksne skal lære barna respekt for dyrene. - Snakke, drøfte, veilede – filosofere. - Dra på turer og gi barna opplevelser. - Gi barna en forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. - Lage søppelrutiner på turene.
Barna lære å ta vare på miljøet	- Lære barn respekt for miljøet. - Gi barna kjennskap og kunnskap til nærmiljøet. - Lære barna om gjenbruk og kildesortering.	- Gi barna kunnskap om forurensning og forebygging. - Begrepslæring. - Ved å være gode rollemodeller, skape og formidle gode holdninger

4. PERSONALPRESENTASJON I AVDELING LYGVEIEN. 2022 / 2023

Personalgruppa

Avdeling Lyngveien har 9,5 årsverk + renholder.

Nina Olufsen   styrer

TYTTEBÆRSTUA	BLÅBÆRSTUA	JORDBÆRSTUA
Stine Tverbak Pedagogisk leder	Merete Bentsen Pedagogisk leder	Grete Lill Kråkstad Pedagogisk leder
Emilie Hansen Fagarbeider	Beate Arntzen Assistent	Christina Furnes Pedagogisk leder
Grete Melvik Assistent	Elin Torleifsen Assistent	Solbjørg Karlsen Fagarbeider
	Caroline Nilsen Assistent	Marita Johnsen Assistent

4.1 Kidplan

Lyngheia Barnehage har Kidplan som er et digitalt verktøy som brukes for å holde foreldrene oppdatert. Her kan barnehagen enkelt og raskt legge ut beskjeder og oppdateringer fra dagen i barnehagen, som foreldrene får opp i foreldre-appen Kidplan. På tavla kan barnehagen skrive dagrapporter, ukesrapporter eller annen informasjon vi ønsker ut til foreldrene.

Foreldre kan også registrere fri, sykdom, ferie og gi barnehagen beskjeder på meldinger via appen.

5. TILVENNING I BARNEHAGEN

Tilvenningstiden i barnehagen vurderes utfra barnets behov i samarbeid / foresatte.

Det er viktig å opparbeide tillit, trygghet til seg selv, andre og skape tilhørighet i barnehagen.

Den første dagen vil en ansatt i barnehagen møte barn og foresatte, vise dem rundt og «ta vare» på dem den første tiden.

Foresatte er sammen med barnet de første dagene og dagene bør ikke blir for lange.

Barnehagen har oppstartsamtaler med nye barn`s foresatte i forkant av oppstart.

6. KORT INFORMASJON OM BARNEGRUPPENE

På Tyttebærstua er det til sammen 9 barn, født i 2020 og 2021

Det er 4 jenter og 5 gutter.

På Blåbærstua er det til sammen 13 barn, født i 2019 og 2020

Det er 3 jenter og 8 gutter.

På Jordbærstua er det til sammen 20 barn, født 2017, 2018 og 2019

Det er 10 jenter og 10 gutter.

STORGRUPPA

På storgruppa går alle barna som har sitt siste år i barnehagen.

Vi har fokus på selvstendigjøring, sosial kompetanse samt skoleforberedende aktiviteter som språkleker, begrepsrening, former, tall, bokstaver og andre spennende oppgaver.

Storgruppa består i år av 10 barn, 5 jenter og 5 gutter.

6.1 SAMARBEID MED SKOLE:

Informasjonsmøte / bli kjent dag:

Skolen inviterer barna til «bli kjent» dag – Barnehagen følger «sine» barn. Storgruppebarna får informasjon i forkant av ulike aktiviteter.

Informasjon fra foresatte til skolen / SFO

Barnehagen gjennomfører foreldresamtaler med alle foresatte til skolestartere, med tanke på overføring av informasjon / dokumenter. Her er også barna med innledningsvis i møtet. Samtykkeerklæring skal signeres av foresatte. Ved behov inviteres foresatte til overføringsamtale med skolen.

Overføringsmøte barnehage – skole

Kort møte om overføring av barna som skal starte på skolen. SFO deltar også på overføringsmøte.

7. DAGSRYTMEN

TYTTEBÆRSTUA		BLÅBÆRSTUA		JORDBÆRSTUA	
kl. 06.45	Barnehagen åpner. Frilek	kl. 06.45	Barnehagen åpner. Frilek	kl. 06.45	Barnehagen åpner. Frilek
kl. 08.15	Frokost / frilek	kl. 08.00	Frokost / frilek	kl. 08.00	Frokost / frilek
kl. 09.00	ulike aktiviteter Vi går ut / samlingsstund.	kl. 09.30	Aktiviteter ute / inne. Samlingsstund Hygienerutiner	kl. 09.30	Aktiviteter ute / inne. Samlingsstund Hygienerutiner
kl. 10.30	Måltid.	kl. 11.00	Måltid	kl. 11.30	Måltid
kl. 11.30	Bleieskift / toalettrutiner /Sovetid. Frilek inne / ute	kl. 11.30	Frilek ute el. Inne for dem som ikke sover Sovetid	kl. 12.00	Påkledning / utetid
kl. 14.15	Måltid / frukt. Frilek inne/ute	kl. 14.00	Frukt (inne/ute) Inne / utelek	kl. 14.00	Frukt (inne/ute) Inne / utelek
kl. 16.30	Barnehagen stenger	kl. 16.30	Barnehagen stenger	kl. 16.30	Barnehagen stenger

Klokkeslettene er ca.-tider og kan variere etter dagens aktiviteter.

Alle barn som kommer tidlig på morgenen, møter på Tyttebærstua.

Personalet går i vaktssystem. Tidlig- mellom- og seinvakter. Pedagogiske ledere har ubunden tid, 4 timer i løpet av uka. Den tiden brukes til planlegging.

Assistenten / fagarbeidere har også planleggingstid i løpet av uka.

Pausene avvikles i løpet av dagen.

Barnehagens åpningstid er 06.45 - 16.30.

Hvis dere kommer etter **09.30** ønsker vi at dere gir beskjed. Hvis barna blir borte en hel dag, vil vi ha beskjed om det også.

NB: Barn som kommer etter kl. 08.15 må ha spist frokost hjemme.

8. FASTE UKEPLANER

FAST UKEPLAN TYTTEBÆRSTUA

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
Frilek	Frilek	Frilek	Frilek	Frilek
	Avdelingsmøte	Tilrettelagt akt / tema	Tilrettelagt aktivitet/tema	
Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund

FAST UKEPLAN BLÅBÆRSTUA

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
Gruppe	Frilek	Tur	Aktivitet	Frilek
	Avdelingsmøte			
Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund

FAST UKEPLAN JORDBÆRSTUA

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
Gruppe	Frilek	Tur	Temadag	Temadag Frilek
	Avdelingsmøte			
Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund	Saml.stund

Avdelingene samarbeider for å avvikle avd. møtene.

Hver 3. fredag lager en avdeling varm-mat. Da serveres det brød og pålegg på de 2 andre avdelingene.

9. I BARNEHAGEN JOBBER VI MED RAMMEPLANENS 7 FAGOMRÅDER:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

10. ÅRSHJUL

MÅNED	HVA/TEMA	HVORFOR/MÅL	HVORDAN	FAGOMRÅDER
A U G	Tilvenning	Opparbeide tillit, trygghet til seg selv og andre. Tilhørighet i bhg.	Følge dagsrytmen, utføre hverdagsaktiviteter.	Se rammeplanen
S E P T	Forts. tilvenning ”Meg selv” og familien/vennskap	Skape samarbeid foreldre-ansatte. Vennskap. Føle tilhørighet. Trygghet,	Bruke tid på tilvenning av barna. Oppstartsamtaler.	Dette temaet er en «rød tråd» gjennom hele året
	Foreldremøte	Opparbeide godt samarbeid med hjemmet.		Samarbeid mellom hjem og barnehage.
	Brannvern	Tilvenning til alarm, brannøvelse	Høre alarm, lete etter lyd/klokke. Oppgaver om brann, bøker, historier etc.	Nærmiljø og samfunn
O K T N O V	Barnesamtaler	Barns medvirkning	Barna forteller om egen hverdag i bhg	Barns medvirkning
	Foreldresamtaler	Barnets utvikling. Evaluering av samarbeid.	1/2 time samtale foreldre-ped.leder	Samarbeid mellom barnehage og hjem
	Trafikkoppl.	Info. til foreldre Trafikkunnskaper	Tema i barnehagen	Nærmiljø og samfunn
	Kroppen	Barn skal lære hva som er lov og ikke lov. Lære å sette egne grenser	Tema i bhg. Legge til rette for trygge samtaler, lese bøker, bruke enkle ord og begreper som barn kan forstå,	Kropp, bevegelse
D E S	Adventskos og faste tradisjoner. Juleevangeliet. Kirkebesøk	Kjennskap til høytiden. Julebudskapet	Samlingsstund. Nisse-Luciafest. O.l. Storgruppa	Etikk, religion og filosofi. Kunst, kultur og kreativitet. Nærmiljø og samfunn. Antall, rom og form
J A N	Solfest	Feire solas tilbakekomst!	Vi lager soler og spiser ”gul mat”.	Kunst, kultur og kreativitet Natur, miljø, teknologi
F E	Samefolkets dag	Få kjennskap til Norges urbefolkning	Tema i barnehagen.	Nærmiljø og samfunn Kunst, kultur og kreativitet.

	Karneval	Fellesopplevelser.	Utkledning, leker, kos	Kunst, kultur og kreativitet.
M A R S	Barnehagedagen	Nasjonal markering		Ulikt tema hvert år på bhg.dagen
	Påske-forberedelser	Kjennskap til høytid, tradisjon, kulturformidling.	Lage påskepynt Påskebudskapet Påskefrokost	Etikk, religion og filosofi. Kunst, kultur og kreativitet.
	Vinteruke	Fysisk aktivitet Fellesskapsoppl. Norske vintertrad	Aktiviteter ute.	Kropp, bevegelse, mat og helse
A P R	Foreldresamtaler.	Som i november..		
M A I	17. mai	Kultur, tradisjoner.	Aktivitetsdag på dagtid før 17. mai for barn og ansatte.	Nærmiljø og samfunn Kunst, kultur og kreativitet.
	Avslutninga av storgruppa	Tur for storgruppa		Nærmiljø og samfunn
J U N I	Avslutning på barnehageåret	Kos i fellesskap	Sommerfest med underholdning	Kunst, kultur og kreativitet

Årstidene er et tema som brukes hele året.

11. HOVEDMÅL

11.1 OMSORG, LEK, DANNING OG LÆRING

Barnehagens formål er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og representere et miljø som bygger opp om respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellig. Menneskelig likeverd, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse og solidaritet er sentrale samfunnsverdier som skal legges til grunn for omsorg, danning, lek og læring i barnehagen. (rammeplan kap. 1.1)

I barnehagen vil vi legge vekt på samspill og kommunikasjon mellom oss mennesker. Samfunnsutviklingen viser en travel hverdag, der vi gjerne har liten tid til hverandre. For å motvirke dette blir det desto viktigere å vise hverandre omsorg og respekt, og lære seg ”skikk og bruk”.

Barn får erfaringer gjennom de daglige situasjonene i hjemmet og i barnehagen, og det hverdagslige livet blir derfor et viktig område for små barns læring og utvikling. ”Her og nå” situasjoner gir oss mulighet til å oppdra, og våre tilbakemeldinger til barna har stor påvirkning på deres selvoppfatning og holdning til andre mennesker.

Positiv respons, ros og anerkjennelse er viktige virkemidler, samtidig som grensesetting er en viktig del av oppdragelsen.

Oppdragelsen er foreldrenes ansvar, barnehagens rolle er å støtte og hjelpe.

Vi skal lære bort adferd med vår egen væremåte. Vi voksne må være gode forbilder for barna, både hjemme og i barnehagen. Vi ønsker å hjelpe hjemmet med vanlig barneoppdragelse som høflighet, respekt og omsorg for andre, vente på tur, hjelpe andre, tilhørighet, trivsel o.l.

Med dette som utgangspunkt ønsker vi å bruke tid på:

- Vise omsorg for andre, sette seg inn i andres følelser, trøste hverandre.
- Konfliktløsning; hjelpe barna å respektere hverandres meninger.
- Ha respekt for barn og voksne. Henvende seg til hverandre på en fin måte.
- Hilse på hverandre. Si ”hei og ha det” på en fin måte.
- Dele leker.
- Matsituasjon: Hvordan vi sitter ved bordet, takke for maten, sende pålegg til hverandre, sitte i ro på stolen og lignende.
- Vente på tur, for eksempel i samlingsstunden ved samtaler, lære å kle på seg selv, hjelp ved påkledning og lignende.

Barns selvfølelse og selvoppfatning er også noe vi ønsker å styrke. Med selvoppfatning menes alt barnet har av holdninger, viten og følelser om seg selv, når det vurderer seg selv. En viktig del av oppdragelsen er å legge til rette for stimulering og styrking av barns selvoppfatning. Vi ønsker å styrke barnas selvtillit og selvfølelse, lære dem å takle både ris og ros fra andre.

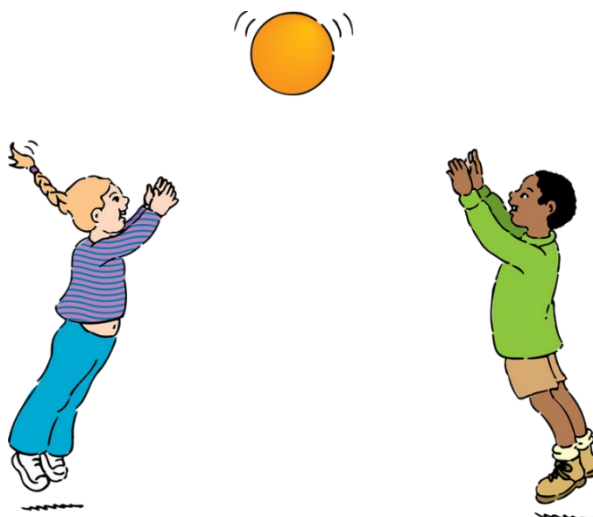
Mestring i ulike situasjoner har betydning for barnets oppfatning av seg selv, og vi ”speiler” oss i andres reaksjoner på vår adferd.

Ganglig adferd og selvfølelse henger sammen med hverandre. Det ene påvirker det andre.

Vi voksne må våge å være synlige voksne, og ta upopulære avgjørelser når det er nødvendig. Barna må lære seg å skille mellom rett og galt. Viktig er det også at barna lærer seg å sette grenser ovenfor seg selv og våge å si nei når de mener det.

For å nå disse målene vil vi være bevisst i de ulike situasjonene:

- Ros: Det å bruke positiv tilbakemelding under dagligdagse aktiviteter som måltid, påkledning, forming og lignende vil gi barna en større følelse av mestring og glede. **Ros barna for det de er, ikke bare for det de kan.**
- Grensesetting: Være tydelige voksne. Som voksne må man av og til ta avgjørelser som barnet ikke liker. Vi må legge rammene, men ungene skal ha medbestemmelse.
- Se barnet som det er og at det er betydningsfullt i seg selv.
- Vær oppriktig interessert og tilstede for barnet når de ønsker din oppmerksomhet.

11.2 HVERDAGSAKTIVITETER

Omsorg og læring er i stor grad knyttet til det som kalles hverdagsaktiviteter - måltid, lek, ryddetid, samlingsstund og hvile/sove. Hverdagslivet i barnehagen vår er et viktig område for barns læring og utvikling. Kvaliteten på samspillet barn – barn og mellom barn – voksen er avgjørende for den kvaliteten av den læring de erfarer. Det blir derfor viktig med god tid i de ulike hverdagsaktivitetene.

Med dette som utgangspunkt ønsker vi å bruke tid på:

Aktivitet	Hva	Mål
Bringesituasjon	Ta imot foreldre og barn i garderoben.	Foreldre og barn skal føle seg velkomne i barnehagen. Skape trygghet. Skape godt foreldresamarbeid. Få informasjon om barnet. Lage god avskjed mellom foreldre og barn.
Hentesituasjon	Si «ha det» til barn og foreldre. Informere om dagen.	Skape godt foreldresamarbeid. Avslutte dagen på en god måte for barnet. Skape god rutine for sikkerhet, ved henting.
Garderobrutiner	Barna skal få trene på å kle på og av seg selv. Ta vare på sine ting. Vente på tur / hjelp.	Bli selvstendige. Øve ferdighetskompetanse, mestring, kunnskap om vær, klær, årstider og kropp - realfag. Språkstimulering og begrepslæring. Glede ved å mestre.
Toalettrutiner	Håndvask, stellesituasjoner.	Gode hygienerutiner. Språk- og begrepslæring. Artig med vann
Matsituasjon, kosthold, Kjøkkenrutiner	Hjelpe til med pådekking, lage mat, Rydde opp. Samtaler, kommunikasjon.	Dekke behovet for sult og tørste. Få forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold. Fellesskapsfølelse. Barns medvirkning. Vente på tur. Skape ro. Språkstimulering. Stemmebruk

Aktivitet	Hva	Mål
Ryddetid	Rydde etter endt aktivitet.	Lære barna at det er viktig at å ta vare på det vi har, og lære at alt har sin egen plass. Respekt for andres ting og holde orden.
Soverutiner	Legge til rette for sovetid for de minste barna.	Innarbeide gode soverutiner ved legging av barna. Skape sikkerhet, ro og trygghet.
Tur	Legge til rette for gode turopplevelser.	Skape positiv holdning, og formidle glede ved å gå på tur. Øve opp motoriske ferdigheter. Lære barna respekt for naturen. Kunnskap om årstidene, været, naturtegn og å bruke sansene.
Samlingsstund	Å trene konsentrasjonen Å styrke jeg-følelsen Å utvikle språket Å styrke gruppefølelsen Samlingsstunden gir barna en felles, positiv opplevelse som styrker samhørigheten i barnegruppen.	Kommunikasjon, språk og tekst For at et godt fellesskap skal vokse frem, bør hver dag inneholde momenter av samling omkring noe felles. Barnehagens faste samlinger bidrar til å utvikle gruppefølelsen ved at alle i gruppen er tilstede samtidig – barn og voksne – og holder på med noe sammen. GLEDE
Tradisjoner. Se årsplan og virksomhetsplan	Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap	Barnehagen er også en formidler av kultur og tradisjoner. Vårt mål er at barna skal få kjennskap til våre kulturtradisjoner og oppleve sammenheng gjennom hele året. Gjennom disse aktivitetene får barna også felles opplevelser og kunnskaper på mange områder. Målet med barnehagens tradisjoner er å skape samhold i barnehagen og gi barnehagen identitet.
Lek	Leken skal ha en framtreddende plass i barns liv i barnehagen. Leken har egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Barnehagen skal legge til rette for god lek. Voksne skal være deltagende og tilstede.	Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter. (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold, 2. ledd) Gjennom lek skal barna få føle vennskap med andre barn, lære normer og regler for sosial adferd. De skal oppleve glede, mestring, og selvtillit til å være seg selv og velge ut fra hvem de er, enn de forventninger som ligger i kjønnsrollene. Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. Gjennom leken kan barn uttrykke sine forestillinger, fantasier og følelser.
Barns medvirkning	Se arbeidsdokument s. 11.	Barns medvirkning – Barna får mulighetene til å påvirke sin egen hverdag
Grensesetting	Være tydelige voksne som veileder barna underveis. Våge å ta avgjørelser som barna ikke liker, og være konsekvente. Voksne må lage «rammene», men barna skal ha medbestemmelse.	Lære barna «rett og galt». Skape trygghet. Forutsigbart for barna. Lære barna respekt for andre mennesker og for ting / gjenstander. Lære barna å sette ord på følelsene sine. (Følelsene er reelle, men handlingene bør en reagere på)

11.3 SPRÅK OG SPRÅKSTIMULERING I BARNEHAGEN:

Gjennom hele barnehagedagen skal vi legge vekt på språkstimulering.

De voksnes bevissthet omkring egen rolle som språkmodeller vil være avgjørende for barns språkutvikling. Språkstimulering gjennom rim, regler, sanger, bøker / høytlesning og samtaler.

De voksnes bevissthet omkring egen rolle som språkmodeller for barna er av avgjørende betydning for barnas språkutvikling. Her er noen gode råd for å hjelpe barnet til en god språkutvikling:

- Vær en god samhandler med barnet
- Skap trygghet og kontakt for og med barnet
- God toveiskommunikasjon, la barn og voksne være likeverdige i samtalen.
- Gi barnet muligheter for lek og erfaringer
- Handling etter tale, vi gjør det som blir sagt!
- Vær et godt forbilde. Snakk rolig og tydelig, avpass ordene og setningene.
- Ha et levende kroppsspråk- la det være samsvar mellom ordene og det kroppen uttrykker.
- Vær en god og aktiv lytter!
- Vær aksepterende. VIKTIG. La barna være på eget utviklingstrinn og ikke rett på barnet. Snakk heller rett selv. (Steine)
TRAS (tidlig registrering av språkutvikling) brukes ved behov i barnehagen.

12. PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ (barnehageloven § 41 – 43)

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen og læringen til barna.

Barnehagen har en (aktivitetsplikt) plikt til å sikre at barnehagebarna til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak.

Barnehagen har en skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn.

13. Forebygge seksuelle overgrep

I BARNEHAGEN SKAL VI SNAKKE OM KROPP OG SEKSUALITET

Det er voksnes ansvar å beskytte barn mot overgrep og vold. Men det er ofte avgjørende at barna selv vet at det de opplever er galt, og at de sier ifra.

Å snakke med barn om kropp og seksualitet kan føles unaturlig for voksne, men de minste barna har ikke utviklet en oppfatning av at seksualitet er knyttet til tabu. Forskning viser at det å snakke med og forklare barn om seksualitet, gjør barn trygge.

Dette innebærer at barn får kunnskap og formidlingsevne når noen trækker over egne (intim)grenser, dette kan være i lek med andre barn – men kan også være hvis noen voksne, i nettverket eller nabolag – utfordrer disse grensene til barna.

Det er viktig at barn og unge lærer om hva som er lov og ikke lov slik at barn får kunnskap om egen og andres grenser. Selv om man har vært med på noe, uansett om man visste det var lov eller ikke, er det aldri barnet sin feil

Ved å gi barna informasjon og opplæring kan man oppnå:

- at de føler seg trygge på å kunne snakke om det de har opplevd uten å føle skam
- at de forstår at det er viktig å snakke med en voksen

HVORDAN GJØR VI DET I BARNEHAGE:

- Vi har tema i barnehagen om «kroppen min».
Der blir vi kjent med egen kropp, benevning av alle kroppsdelene, se i bøker om ulike kropper - likheter og ulikheter.
- Snakke om hva som er lov å gjøre mot hverandre – og hva som ikke er lov.
- «Gode og vonde hemmeligheter»
- At de har rett til å være trygge
- Barna i Lyngheia Barnehage skal erfare at de kan snakke til de voksne om alt, også ting som er vanskelig. De voksne i Lyngheia Barnehage skal fremstå som tydelige voksne som lytter til barnas historie.
- Unngå å bruke vanskelige ord og uttrykk, men bruke ord og begreper barn selv bruker og har et forhold til. Vi tar hensyn til alder.
- Legge til rette for trygge samtaler der barna kan ta opp temaer de selv ønsker. Vi lar barnet få god tid i samtalen. Og viser respekt om barnet selv ønsker å avslutte eller skifte samtaleemne.

Hvis det kommer frem informasjon fra barnet vedr. Overgrep / vold, er det viktig å la barna vite at det aldri er barns feil om noen gjør slike handlinger med dem. Alle voksne vet at seksuelle overgrep og vold er ulovlig.

14. BARNES MEDVIRKNING

BARNES MEDVIRKNING TILTAK / ARBEIDSDOKUMENT 16.04.12

Voksnes holdninger er avgjørende for barns medvirkning.

Def. Barns medvirkning:

Barna skal få medvirke og ha innflytelse i deres egen hverdag.

De skal bli sett, hørt og ha mulighet til å påvirke barnehagens daglige innhold og aktiviteter ut ifra deres egne forutsetninger. Barn lærer gjennom erfaringer.

Barnas ønsker og meninger skal alltid ligge i «bunnen» når planer lages, innenfor gitte rammer. Barns medvirkning skal være ut fra barnets alder og forutsetninger.

BARNESAMTALER Anledning til å gjennomføre 1-2 ganger pr. år av storgruppebarna

- Mål for samtalen: Få tilbakemelding fra barna hvordan de har det i barnehagen. Hva de har likt mest og minst de årene de har gått i barnehagen.

DAGENS HJELPER:

- Dagens hjelper gjør at barna får en god følelse av å ha bidratt i løpet av dagen. Bruke avkryssningskjema.
- Dagens hjelper kan f.eks: Skjære frukt, velge matsang, trekke kalender.

SAMLINGSSTUND:

- Følge opp barnas initiativ når de tar opp andre tema enn de planlagte. Være lydhør og interessert.
- Barna velger ut hvilke bøker som skal leses og hvilke sanger som skal synges.
- I samlingsstundene skal voksne være lydhøre for hva ungene synes var spennende i samlingsstunden og planlegge ut ifra barnas tilbakemeldinger.
- Bruke planleggingskjema under planleggingen.

PÅKLEDNING:

- Bruke påkledningssituasjonen til å samtale (filosofere) med barna om det de ønsker.
- La barna få velge selv mellom ulike plagg (i forhold til årstiden) som voksne har lagt frem.
- La barna selv få erfare varme / kulde der det er forsvarlig.

FORMING:

- La formingsmateriell være lett tilgjengelig, slik at barna selv kan velge forming i frileken.
- Ved organisert forming må ansatte ha vært lydhøre for hva barna liker å holde på med.

MÅLTIDER:

- Barna får selv velge pålegg utfra det som er satt på bordet. Voksne skal være bevisste på at tilbudet er variert og sunt.
- Det skal være tid til at barna selv skal kunne smøre på maten.
- Barna skal selv få regulere egen tørst- og sultfølelse.
- Fredagsmaten skal ansatte la barna få komme med innspill på hva som skal lages. Voksne gir barn alternativer de kan velge mellom.

TURER:

- Lytte til barns tilbakemeldinger / gjenkalling fra turene, og ta utgangspunkt i samtalene ved planlegging av nye turer på avd. møtene.
- La barnas spontane opplevelser være et mål ved turene.

FRUKTSTUND:

- Barn skal delta i forberedelser til fruktstundene min. 2 ganger pr. uke.
- Samtaler med barna i fruktstunden der temaet skal være hvordan hvert enkelt barn har hatt det i løpet av den dagen. Hva som har vært positivt og mindre positivt. Minimum 2 samtaler pr. uke.
- Barn med lite språk kan ansatte sette ord på det de har observert barnet har deltatt på i løpet av dagen. Barna blir både sett og hørt.

AKTIVITETER:

- Ved evaluering av ulike aktiviteter skal et punkt være barns tilbakemeldinger på aktiviteten.

FRILEK:

- Barna får velge selv hva de vil leke med. Reelle og tilrettelagte muligheter. Voksne observerer at ikke leken blir for ensidig, og hjelper barna til variert frilek.

EVALUERING:

- Evaluering av barns medvirkning / arbeidsdokumentet **skal** gjennomføres 2 ganger pr. år
Dette skal gjøres på planleggingsdager august og januar hvert år.
Barns medvirkning / arbeidsdokument skal være utgangspunkt for evalueringen.
- Gjennomgang av arbeidsdokumentet skal også gjennomgås på avdelingsmøtene min. 4. ganger pr. år.
- Ved planlegging av årshjulet på høsten, skal evalueringen være utgangspunkt for aktivitetsvalgene

15. FORELDREMEDVIRKNING

Barnehageloven/ Rammeplanen understreker betydningen av foreldremedvirkning. Det skal tas hensyn til foreldrenes ønsker for deres barn.

Hvis dere har ønsker for innholdet i barnas hverdag, gi oss tilbakemelding om det.

Barnehagen har Samarbeidsutvalg og Foreldreråd.

Leder av samarbeidsutvalget er en foreldrerepresentant, og har styreplass i Lyngheia Barnehage as. (Se Lyngheia Barnehage`s styringsvedtekter)

Fora for medvirkning er foreldresamtaler, foreldremøter og daglig kontakt.

Ikke nøl med å ta kontakt hvis det er spørsmål eller ønsker! 😊

Det sendes ut **periodeplaner** som sier mer om hva som skal skje hver måned.

I tillegg henges ukeplan opp hver uke, og dags rapport hver dag. Følg med!

16. TEMA

Periodeplaner som blir delt ut forteller om hver avdeling`s andre ulike tema, aktiviteter og mål.

Tema:

Barnehagen`s profil «bærekraftig oppvekst» vil vi ha fokus på gjennom hele barnehageåret.

Se pk. 3.

I barnehagen`s årshjul er det mange faste tema hver høst som barnehagen gjennomfører, b.la. brannvern, trafikk og juleaktiviteter.

I tillegg skal alle 3 avdelingene bruke tid på temaet «kroppen min».

Under temaet «kroppen min» vil avdelingene ha fokus på følgende:

- Selvfølelse og selvrespekt
- Sette egne grenser
- Anatomi – begrepslæring
- Vennskap
- Helse og kosthold
- Fysisk aktivitet

Tema etter jul vil avdelingene sende ut på periodeplanene.

Kosthold og fysisk aktivitet:

Alle barnehagene i Fauske Kommune har retningslinjer for fysisk aktivitet og kosthold.

Målsetning, fysisk aktivitet:

Økt fysisk aktivitet som gir positive opplevelser og erfaringer for alle barn i Fauske kommune.

Barnehagene i Fauske skal bidra til mer bevegelse ved å legge til rette for mer fysisk aktivitet. Mer fysisk aktivitet i barnehagene skal være med å fremme sunn helseatferd og redusere sosiale helseforskjeller.

Målsetting, kosthold:

Barnehagen har et profesjonelt ansvar for at barn i barnehage får gode kostvaner og at mattilbudet er helsefremmende.

Mat og drikke som serveres i barnehagen utgjør en betydelig del av barns totale kosthold, og er derfor av stor betydning for barns utvikling og helse.

Barnehagen skal lære barna gode matvaner.

Har dere andre ønsker for innholdet i barnas hverdag, la oss få vite det.

Gjennom dere kan vi få vite mer om hva som opptar barna deres, og legge planer ut fra det.

Er det noe du / dere lurer på så ikke nøl med å ta kontakt! 😊

17. PLANLEGGING OG EVALUERING AV PERIODEPLANER OG ÅRSPLANER

16.1 PLANLEGGING I BARNEHAGEN

Den pedagogiske virksomheten skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov.

God planlegging kan bidra til en gjennomtenkt og hensiktsmessig bruk av barnehagens menneskelige og materielle resurser.

Alle barnehager skal utarbeide en årsplan. Barnehagen skal også ha en langtidsplan for å sikre progresjon og sammenheng i barnas læring og opplevelser gjennom hele barnehageoppholdet.

Barnehagens faste møter:

- Avdelingsmøter
- Pedagogisk ledermøter
- Personalmøter en gang i måneden
- Planleggingsmøter ved behov
- Tverrfaglige gruppemøtet, møter med ulike instanser 4 ganger i året

16.2 DOKUMENTASJON AV BARNEHAGENS ARBEID

Viten om personalets arbeid og barnas virksomhet, er et viktig grunnlag for barnehagens utvikling. Dokumentasjon kan være et middel for å få fram ulike oppfatninger, og åpne for en kritisk og selvreflekterende praksis. Barns læring og personalets arbeid må gjøres synlig som grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver, og barnehagen som arena for lek, læring og utvikling.

16.3 VURDERING AV BARNEHAGENS ARBEID

Kvaliteten i det daglige samspillet mellom mennesker er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring. Barnegruppens og det enkelte barns trivsel skal derfor vurderes fortløpende. Oppmerksomheten må både rettes mot samspillet barna imellom, mellom barn og personale og mellom barnehagens ansatte.

I tillegg skal barnehagens arbeid vurderes, det vil si beskrives, analyseres og fortolkes i forhold til kriterier gitt i barnehageloven, rammeplanen og eventuelle lokale planer.

18. ANBEFALTE KRITERIER FOR HELSEFREMMEDE BARNEHAGER

God helse er viktig for barns utvikling og evne til mestring. Barnehagene er en viktig arena for god helseutvikling. Grunnlaget for kriteriesettet bygger på FNs barnekonvensjon, barnehageloven, folkehelseloven og gjeldende forskrifter for barnehager. Barnehagen er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Formål

Helsefremmende arbeid i barnehagene skal bidra til god helse, trivsel og gode holdninger for barn og ansatte.

1 Helsefremmende arbeid er forankret i barnehagen

Det helsefremmende arbeidet er forankret i barnehagens årsplan, vedtekter, øvrige styringsdokumenter og arbeidsmåter. Arbeidet evalueres jevnlig. De ansattes kompetanse skal sikre en god helsefremmende hverdag.

2 Barnehagen arbeider systematisk for å fremme psykisk helse og godt psykososialt miljø

Barnehageeier og styrer setter det psykososiale miljøet på dagsordenen. De ansatte ivaretar barna, skaper et inkluderende miljø og arbeider for et godt psykososialt miljø som forebygger mobbing og krenkelseser.

3 Alle barna er fysisk aktive minst 90 minutter hver dag

Aktiviteten kan deles opp i flere bolker, ute og inne. Naturopplevelser og nysgjerrighet er sentralt i barnas hverdag. Aktivitetene bør være varierte.

4 Nasjonale retningslinjer for mat og måltider i barnehagen følges

Ansatte bidrar til at måltidene er helsefremmende og at barna får gode matvaner. Vann er tørstedrikk.

5 Barnehagen er tobakksfri

Det er ikke tillatt å bruke røyk eller snus i barnehagens åpningstid.

6 Barnehagen har fokus på god hygiene

Barnehagen bidrar til at barna får gode hygienevaner. Vask av hendene etter toalettbesøk og før måltid er eksempler på vaner som barnehagen kan bidra til å etablere.

7 Barnehagen bidrar til at barna erfarer og lærer hva som er helsefremmende

Barna skal få lære og erfare om sunn mat, fysisk aktivitet og andre sunne levevaner. De voksne er gode forbilder.

8 Barnehagen har godt samarbeid med foresatte og tverrfaglige tjenester etter behov

Barnas fysiske og psykiske helse er tema på foreldremøter og i foreldresamtaler. Etter behov etableres det tverrfaglig samarbeid med andre instanser for helhetlige tilbud.

9 Barns medvirkning vektlegges

Barna engasjeres og tas med i diskusjoner om tiltak og tilbud som angår dem.

10 Barnehagen arbeider systematisk med ulykkesforebyggende arbeid

Det arbeides med å forholde seg til trafikk og andre sikkerhetsfremmende og ulykkesforebyggende tiltak for å skape robuste og trygge barn.